

РЕШЕНИЕ

№ 17583

гр. София, 22.05.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 56 състав, в
публично заседание на 23.04.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Ситнилка

при участието на секретаря Макрина Христова, като разгледа дело номер **12914** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалбата на „ИпоТех Софком“ АД, ЕИК[ЕИК], представлявано от изпълнителния директор И. И. чрез пълномощник адв. Т. против отказ, обективиран в писмо № 536400-86442 от 22.10.20224 г. на директора на дирекция „Миграция“ при МВР (вх. № МЕУ-17726/22.10.2024 г. на МЕУ). Изложени са доводи за незаконосъобразност, поради съществено нарушение на административно производствените правила, противоречие с материалния закон и несъответствие с целта на закона - отменителни основания по чл. 146, т. 3, т. 4 и т.5 от АПК. Конкретно се посочва, че обжалваният отказ е немотивиран, а при издаването му не са били обсъдени нито едно от посочените основания за получаване на достъп. В тази връзка се изтъква, че поисканият достъп е до Регистър „Български документи за самоличност“, който включва Разширена справка за български лични документи на български граждани и чужденци - V2, но не следва да се приема за идентичен с Единен регистър на чужденците, доколкото структурата и съдържанието на данните в двата регистъра не се покриват изцяло. На следващо място се отбелязва, чл. 55, ал. 1, т. 8 от ЗМИП позволява за проверка на идентификацията да бъде използван и „друг способ“, който дава основание на лицето да приеме идентифицирането на клиента за надеждно извършено, какъвто несъмнено може да бъде проверка на данни в цитираните регистри. Излагат се съображения, че дружеството, като финансова институция по чл. 3 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), има качеството на организация, предоставяща обществени услуги по Закона за електронното управление (ЗЕУ) на основание § 1, т. 14 от Допълнителните разпоредби на ЗЕУ. В тази връзка осигуряването на директен достъп до посочените регистри е допустимо и на

основание легитимния интерес, съгласно чл. 6, ал. 1, б. "е" от Регламент (ЕС) 2016/679, тъй като предоставянето на лични данни на физически лица представлява „обработване на лични данни“. Посочва се и, че „ИпоТех Софком“ АД попада в кръга на задължените лица по ЗМИП, поради което трябва да прилага мерките за превенция, изчерпателно изброени в чл. 3 от ЗМИП, сред които и комплексна проверка на своите клиенти по реда на чл.10 ЗМИП, като един от способите за това е извършване на справки в електронни страници и бази от данни на местни и чуждестранни компетентни държавни и други органи. От друга страна, дружеството е длъжно да разработва ефективни вътрешни системи (чл. 42 от ЗМИП), които да му позволяват да установи дали потенциален клиент, съществуващ клиент или действителен собственик на клиент ЮЛ е лице по чл. 36 от ЗМИП. Тези вътрешни системи може да се основават на информация, получена чрез използването на вътрешни или външни бази от данни, каквито представлявал Регистър „Български документи за самоличност“. На следващо място се изтъква, че „ИпоТех Софком“ АД, като кредитна институция има задължение при отпускане на кредити да извършва оценка на кредитоспособността на кредитополучатели, съгласно чл. 16, ал. 1 от ЗПК и чл. 13, ал. 1 от ЗКНИП. Претендира отмяна на издадения отказ, както и възстановяване на направените в процеса разноси, съобразно приложен списък по чл.80 ГПК.

Ответната страна - Директорът на дирекция „Миграция“ - МВР, чрез процесуалния си представител изразява становище за неоснователност на подадената жалбата, като моли за нейното отхвърляне и потвърждаване на акта. Намира, че оспореният отказ е подробно мотивиран, като са изследвани правните и фактически основания, които са посочени в заявлението като основания за искания достъп. Посочва, че данните, които се съдържат в Регистър БДС, а именно: документите за пребиваване на чужденци, не могат по никакъв начин да послужат за оценка на кредитоспособността на клиента. Разрешението за пребиваване е документ, удостоверяващ единствено правото на чужденците да пребивават на територията на страната, но не удостоверяват тяхната самоличност. В този смисъл целта на искания достъп няма да бъде постигната, тъй като в § 1, т. 12 от ДР на ЗМИП изрично е посочено, че документът за пребиваване не е документ за самоличност. Отделно от това дружеството не посочва конкретните данни, които има необходимост да бъдат достъпни, за да изпълни вменените си законови функции. В тази връзка е невъзможно извършването на анализ. Единственото, което се сочи е, че има право на достъп до публични регистри, но Регистър БДС не е публичен регистър. Дружеството, макар и да е посочило правно основание за достъп, не е посочило вида данни, които има нужда да достъпи, за да изпълнява вменените му от закона функции. Счита, че предоставянето достъпа до Регистър БДС, така както е заявен, би надвишило законово обоснованата възможност и нужда за достъп на дружеството до тези данни и би се явило нерегламентиран достъп. Заявява искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение. Настоящият съдебен състав след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е било образувано по подадено заявление № МЕУ-16898/07.10.2024 г. до Министерство на електронното управление (МЕУ) от „ИпоТех Софком“ АД за включването му като потребител към информационната система за обмен на справочна и достоверителна информация (RegiX) до следния регистър и справки: Регистър „Български документи за самоличност“: 1.Разширена справка за български лични документи на български граждани и чужденци - V2.

С писмо рег. № МЕУ-17008/08.10.2024 г. от директора на дирекция „Миграция“ е изискано становище за включване на „ИпоТех Софком“ АД като потребител към информационната система

за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) за достъп до посочения в заявлението регистър. В писмото е посочено, че на основание чл. 14, ал. 4 от Общите условия за присъединяване на регистри и база данни към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) и осигуряване на достъп до тях „достъпът на консуматори до заявени данни се отказва след посочени мотиви и причини в изпратеното до заявителя и МЕУ становище на ПАД”.

Отказът № 536400-86442 от 22.10.2022 г. (МЕУ-17726/22.10.2024 г.) на директора на Дирекция „Миграция“ е мотивиран с обстоятелството, че евентуалното предоставяне на достъпа до справката в цялост би надхвърлил обема от информация, от която дружеството се нуждае. В становището се посочва още, че съгласно чл. 55, ал. 1, т. 1 от Закона за чужденците в Република България данните от Единния регистър за чужденци се предоставя на държавни органи и организации на основата на закон или акт на съдебната власт. Отбелязано е, че предвид характера на данните, които се съдържат, въвеждат и обработват в РБДС, същите не могат да послужат за комплексна проверка на клиентите на дружеството. Изтъкнато е, че исканият достъп до посочените в заявлението полета, касае документ за пребиваване на чужденци в Република България, който съгласно §1, т.12 от ДР на ЗМИП не е официален документ за самоличност. Отбелязано е също, че документът за пребиваване на чужденци не удостоверява самоличността на чужденците, а само правото на пребиваване в Република България. В допълнение, се цитира и разпоредбата на чл. 55, ал. 1, т. 3 и т. 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП), и се посочва, че на сайт на МВР е предоставена възможност за извършване на справка в реално време, относно валидността на българските лични документи, което представлявало надежден и независим източник за идентифицирането на клиентите и проверка на идентификацията.

При така установеното от фактическа страна, настоящият съдебен състав обосновава следните правни изводи:

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА, като депозирана в законоустановения преклузивен срок по чл. 140 от АПК, приложим в конкретния случай, срещу административни актове по чл. 21, ал. 1 от АПК. При определяне на характера на един акт следва да се изхожда не е от неговото наименование, а от съдържанието му. В случая директорът на дирекция „Миграция“ е сезиран с искания за предоставяне на достъп до конкретни справки до поддържания от Министерството на вътрешните работи Регистър „Български документи за самоличност“. Оспореното писмо по своята същност представляват отказ да се предостави исканият достъп, поради което подлежи на съдебен контрол за законосъобразност.

Разгледана по същество, жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Предвид заявеният достъп до отделни справки, включени в Регистър "Български документи за самоличност", първичният администратор на данни е Министерството на вътрешните работи, представлявано по силата на чл.33, т.3 ЗМВР от министъра на вътрешните работи.

Съгласно чл. 18, ал.1 от ЗМВР, информационната дейност представлява дейност по събиране, обработване, систематизиране, съхраняване, използване и предоставяне на информация на потребители от МВР, на държавни органи, организации, юридически лица и граждани. Администратор на лични данни е министърът на вътрешните работи, който може да възлага обработването на лични данни на определени от него длъжностни лица.

Към датата на постановяване на оспорения акт, директорът на дирекция „Миграция“ - МВР със заповед 8121з-476/14.04.2021 г. е упълномощен от министъра на вътрешните работи да се произнася по подадени заявления за включване на потребители в средата за междурегистров обмен.

Условията за автоматизиран обмен на електронни документи, като вътрешни електронни

административни услуги са регулирани в Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги /Наредбата/. Съгласно чл. 2, ал. 1 от нея, министърът на електронното управление, води регистър на регистрите, в който се вписват регистри и бази данни на първичните администратори на данни, в които се съдържат първични данни. Достъпът до регистрите и базите данни се осъществява чрез подаване на заявление, съдържащо минимум данни за юридическото лице - заявител и информационната система; основанията за получаването на данните, включително номер на преписка, ако има такава; длъжностното лице, извършващо заявяването, ако има такова. Съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредбата, първичният администратор на данни отказва достъп до данни на лицата, които ги заявяват, когато в заявлението липсва един или повече от изискуемите реквизити или заявителят няма право да получи данните съгласно закон. Процедурата е уредена в Общи условия за присъединяване на регистри и база данни към информационната система за обмен на справочна и удостоверителна информация /RegiX/ и осигуряване на достъп до тях, в редакцията им, утвърдена със заповед № МЕУ-13449/19.08.2024 г. на министъра на електронното управление.

Съгласно чл. 10, ал. 1 от Общите условия, заинтересованите лица имат право да заявят присъединяване към средата за своите нужди, като подават искане до министъра на електронното управление. На основание чл. 14, ал. 3 от Общите условия, в срок от 14 дни от датата на получаване на заявлението за достъп първичният администратор на данни (ПАД) или упълномощен от него представител изпраща до МЕУ становище за предоставяне или отказ на достъп на съответния потребител до исканите регистри и бази данни. Съгласно чл. 14, ал. 4 от Общите условия, достъпът се отказва след посочени мотиви и причини в изпратеното до заявителя и МЕУ становище на първичния администратор на данни. В чл. 3, ал. 1 от ЗЕУ е регламентирано, че първичният администратор на данни предоставя при поискване служебно и безплатно данните на всички административни органи, на лицата, осъществяващи публични функции, и на организациите, предоставящи обществени услуги, които въз основа на закон или подзаконов нормативен акт, също обработват тези данни.

В случая, предвид естеството на искания достъп до отделни справки, включени в Регистър Български документи за самоличност, първичният администратор на данни е Министерство на вътрешните работи и именно до него главният секретар на Министерство на електронното управление е изпратил своето уведомление по реда на чл. 17 от Общите условия.

Като правно основание за искания достъп са посочени чл. 42, ал. 2, т. 3, във връзка с чл. 36, както и чл. 52 във връзка с чл. 55 от Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП).

Оспорващото търговско дружество, като финансова институция по чл. 3 от Закона за кредитните институции е задължено лице по чл. 4, т. 3 от ЗМИП и в това си качество е длъжно да прилага мерките по чл. 3 от ЗМИП, между които и комплексна проверка на клиентите /чл. 3, т. 1 от ЗМИП/. Според чл. 10 от ЗМИП комплексната проверка на клиентите включва изчерпателно посочени дейности, в т.ч. и по т.1: идентифициране на клиенти и проверка на тяхната идентификация въз основа на документи, данни или информация, получени от надеждни и независими източници. Идентифицирането на клиентите и проверката на идентификацията се извършват чрез използване на документи, данни или информация от надежден и независим източник /чл.52 от ЗМИП/. С разпоредбата на чл. 55 от ЗМИП, се регламентира извършването на проверка на вече събрани идентификационни данни чрез използването на способите за това. Един от способите, визиран в ал. 1, т. 3 на чл. 55 от ЗМИП, е извършване на справки в електронни страници и бази от данни на местни и чуждестранни компетентни държавни и други органи, предоставени за публично ползване за целите на проверката на валидността на документи за самоличност и на други лични документи или на проверката на други данни, събрани при

идентификацията. Законът предписва извършване на справки в публични бази данни. Регистър Български документи за самоличност обаче, не е публичен регистър.

Дружеството е длъжно да разработва ефективни вътрешни системи, които да му позволят да установи дали потенциален клиент, съществуващ клиент или действителен собственик на клиент - юридическо лице или друго правно образувание, е лице по чл. 36. Като вътрешните системи по ал. 1 могат да се основават на един или повече от следните източници на информация: 1. информация, получена чрез прилагане на мерките за разширена комплексна проверка; 2. писмена декларация, изискана от клиента, с цел установяване дали лицето попада в някоя от категориите по чл. 36; 3. информация, получена чрез използването на вътрешни или външни бази от данни /чл. 42 от ЗМИП/. Следователно, един от източниците на информация е представена от клиента декларация /т. 2 на ал. 2 чл. 42 от ЗМИП/. Тази законова възможност обаче, респ. сигурността ѝ се разколебава от предмета на дейност на дружеството. Нито едно лице - длъжник не би имал желание/воля да представи такава декларация. Този подход на законодателя не е сигурен и надежден. Единствено справки от независим източник /чл. 10, т. 1, чл. 52 от ЗМИП/, както и информация, получена чрез използването на вътрешни или външни бази от данни /чл. 42 ал. 2 т. 3 от ЗМИП/ дава възможност дружеството да изпълни законовото си задължение за комплексна проверка на клиентите, респ. идентифицирането им. Такъв независим източник, външна база данни по см. на посочените разпоредби е Регистър Български документи за самоличност. На още по силно основание посочения извод, за осигуряване директен достъп до Регистър Български документи за самоличност с цел безспорна идентификация на клиента, е относим и в случаите на електронно изявление, електронен документ или електронен подпис, тоест без присъствието на клиента, когато не може да му бъде изискана декларация по см. на чл. 42, ал. 2, т. 2 от ЗМИП. Справки от регистър Български документи за самоличност дават възможност да се установят случаи на предоставени неверни, фалшифицирани данни или използване на чужди идентификационни данни /документи за самоличност на длъжника и свързаните с него лица, като по този начин ще се изработи ефективна вътрешна система за изпълнение изискванията по чл. 41, ал. 3, т. 1 и т. 2 от ППЗМИП.

Предоставянето на данни от Регистър на Български документи за самоличност – „Разширена справка за български лични документи на български граждани и чужденци – V2“ е допустимо въз основа на посочените по-горе разпоредби в качеството на независим източник /чл. 10, т. 1/, и външна база /чл. 42 ЗМИП/. Допустимо е и на основание легитимния интерес на оспорващото търговско дружество, съгласно чл. 6 ал. 1 б. „е“ от Регламент /ЕС/ 2016/679, тъй като предоставянето на лични данни на физически лица, съдържащи се в Регистър Български документи за самоличност представлява „обработване“ на лични данни съгласно т. 2 на чл. 4 от Регламент (ЕС) 2016/679, който гласи, че "обработване" означава всяка операция или съвкупност от операции, извършвана с лични данни или набор от лични данни чрез автоматични или други средства като събиране, записване, организиране, структуриране, съхранение, адаптиране или промяна, извличане, консултиране, употреба, разкриване чрез предаване, разпространяване или друг начин, по който данните стават достъпни, подреждане или комбиниране, ограничаване, изтриване или унищожаване.

За изпълнение на визираните в ЗМИП задължения, за дружеството е наложително да проверява и получава информация от Регистър Български документи за

самоличност относно поисканите със заявлението данни - Разширена справка за български лични документи на български граждани и чужденци – V2.

По изложените съображения оспорения акт е незаконосъобразен и следва да бъде отменен, а делото - върнато като преписка на същия орган за ново произнасяне.

При този изход на спора правото на разноски е възникнало спрямо оспорващия, които са в поискан и доказани в размер 50 (петдесет) лева - заплатена държавна такса.

Предвид изложеното и на основание чл. 172, ал. 2, чл.173, ал. 2 и чл. 174 от АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 56- ти състав,

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалбата на „ИпоТех Софком“ АД отказ, обективизиран в писмо № 536400-86442 от 22.10.20224 г. на директора на дирекция „Миграция“ при МВР (вх. № МЕУ-17726/22.10.2024 г. на МЕУ.

ВРЪЩА преписката на Дирекция „Миграция“ - МВР за ново произнасяне по заявление № МЕУ-16898/07.10.2024 г. на „ИпоТех Софком“ АД в законоустановения срок, съобразно мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Министерство на вътрешните работи да заплати на „ИпоТех Софком“ АД, ЕИК[ЕИК], разноски по делото в размер на 50 (петдесет) лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14 -дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: